

A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV NAPJA A KKM MAGYAR DIPLOMÁCIAI AKADÉMIA KFT. SZERVEZÉSÉBEN

BESZÁMOLÓ AZ ÁPRILISI SZAKMAI RENDEZVÉNYRŐL

BUDAPEST, 2025. ÁPRILIS 5.

Zsolnai Márton

marton.zsolnai@flf.vu.lt

Vilnusi Egyetem, Filológiai Kar,

Skandináv Tanulmányok Központ

<https://orcid.org/0009-0002-0808-8820>

2025. április 5-én került sor az idei év első MID-napjára a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületének MID-szakosztálya és a KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft. szervezésében. A helyszínt ezúttal a Balassi Képzési Programokat szervező KKM MDA Kft. biztosította. Az esemény a *MID-oktatás különböző képzési területeken* címet viselte, ezáltal lehetőség nyílt arra, hogy az érdeklődő szakmai közönség bepillantást nyerhessen a nagy múltú képzési helyen zajló változatos szakmai munkába.

A konferenciát Majzer Mónika, a KKM MDA Kft. magyar mint idegen nyelvi területi vezetője nyitotta meg. Miután üdvözölte a résztvevőket, röviden bemutatta az intézmény tevékenységét, ismertette a konferencia programját, majd megosztott néhány gyakorlati jellegű információt a hallgatósággal.

A húsz perces előadások sorát Jakab Ildikó kezdte *SH egyetemi előkészítő képzés: gyakorlati problémák fél év magyarnyelv-tanulást követően, a szaknyelv bevezetésekor* című előadásával. Bemutatta, hogy a Stipendium Hungaricum képzésén tanuló hallgatók milyen nehézségekkel küzdenek az intenzív magyar nyelvtanulás során, és hogy az őket tanító nyelvtanárok hogyan tudják támogatni őket a B2 szintű nyelvtudás elérésében. A Stipendium Hungaricum ösztöndíjas képzésre olyan hallgatókat várnak, akik az egy éves előkészítő képzést követően magyar nyelven szeretnének felsőoktatási képzéseken részt venni. A különböző országokból érkező multikulturális

csoportok intenzív tanítása oktatásszervezési, adminisztratív és szakmódszertani kérdéseket is felvet, de mindezek ellenére a nyelvtanárok munkájának köszönhetően a legtöbb hallgató sikeresen teljesíti a kimeneti követelményeket. A képzés struktúrája szerint az első félévben magas óraszámú történik az általános nyelvi felkészítés a *Jó reggelt!* és a *Jó napot kívánok!* (Gyöngyösi & Hetesy, 2020a, 2020b) tankönyvek segítségével, majd magasabb szinten a *Lépésenként magyarul 2.* (Durst, 2020) tankönyvvel fejlesztik a hallgatók nyelvtudását. A második félévben megjelennek a szaknyelvi órák, melyet a választott szaknak megfelelő tudományterületen kezdenek tanulni. A hallgatók által leggyakrabban választott területek a természettudományi, társadalomtudományi és gazdasági szaknyelv, melyekhez a programon oktató tanárok az A2-B1 nyelvi szinteken is használható tananyagokat készítettek. Az előadó ezekre a szaknyelvoktatás során használt tananyagokra is hozott néhány példát, amelyekkel szemléletesen illusztrálta a szaknyelvoktatás izgalmas kihívásait.

Dóczi Flóra előadásának a „*Tudományos*” nyelvoktatás: *haladó hungarológus diákok nyelvoktatásának nehézségei* címet adta. A Balassi Képzési Programok között fontos szerepe van a Magyar nyelvi és hungarológiai képzésnek, melyre a magyar nyelvet már valamennyire ismerő 18 és 35 év közötti külföldi egyetemi hallgatókat és diplomásokat várják, akik szakirányú tanulmányokat folytatnak és hosszabb távon is szeretnék a magyar kultúrával vagy kultúráközvetítéssel foglalkozni. A nyelvtudás szintjének függvényében a hallgatók a Közös Európai Referenciakeret szerinti A, B vagy C szintű nyelvkurzusokon vesznek részt, emellett a hungarológia és magyar kultúra területeit változatosan lefedő szakmai tárgyakat is tanulnak a Magyarországon töltött közel egy év alatt. A kötelező témák közé tartoznak például a történelem, az irodalom, a nyelvészet, a néprajz, a művészettörténet, a földrajz, a zene, a társadalomtudomány, a gazdaság és a kultúra területére sorolható ismeretek, emellett a hallgatók érdeklődési körüknek megfelelően szabadon választható órákon is részt vehetnek. A képzés B és C szinteken B2 és C1 szintű ECL nyelvvizsgálóval és egy képzést záró tudományos munka elkészítésével zárul. Az előadó a képzési struktúra ismertetését követően bemutatott egy jó gyakorlatot, amely a hallgatók nyelvi készségfejlesztése mellett lehetőséget biztosít a kulturális ismeretek és a munkakeresés, munkavállalás területén használt szaknyelv elsajátítására. Reisz Gábor *Van valami furcsa és megmagyarázhatatlan* (2014) című filmjének ikonikus jelenetei remek lehetőséget biztosítanak olyan tipikus szituációk gyakorlására, amelyekkel a hallgatók is találkozhatnak majd szakmai bemutatkozás, álláskeresés és önéletrajz-készítés során, vagy akár a munkaközvetítő irodában és az állásinterjún. Az ismertetett feladatlap példáján bemutatásra került, hogy lehet a filmben látottakra építve, de attól elrugaszkodva, a témákat tovább gondolva a diákok szakmai nyelvhasználatát és kommunikációs készségeit egyaránt fejlesztő tanórát felépíteni. Az előadó kihangsúlyozta, hogy a képzés során a változatos előzetes tapasztalatok, a magyar nyelv és kultúra ismeretének mélysége miatt kiemelt figyelmet kap a hallgatók egy szintre hozása, a hiányosságok pótlása és az egyénre szabott fejlesztés.

Maruszkai Judit előadása a *MID és stilisztika: a műfordító képzésen szerzett tapasztalatok* címet viselte. A műfordító képzés 20 éves múltú tekint vissza a KKM MDA Kft.-ben és jogelőd intézményeiben. Ez idő alatt a világ számos országában élő közel 170 szakember képzésére került sor.

Az előadó bemutatta a fordítóképzés szerkezetét, a képzés sajátosságait és az egy év alatt tanult tantárgyak rendszerét. A stilsztika kurzus több funkciót lát el a képzésen: egyrészt a többi szakmai tárgyat megalapozó, azokat kiszolgáló tanegységről van szó, másrészt a nyelvtudást komplexen fejlesztő, speciális témákat felsorakoztató magyar mint idegen nyelv óráként is értelmezhető. A korábbi években több kiváló kolléga oktatta ezt a kurzust, és az elmúlt két évtized alatt kialakult a biztos helye a képzés rendszerében. A tavalyi évben jelent meg az *Egymás nyelvéén – Magyar irodalom fiatal műfordítók hangján* (Rácz, 2024) című antológia, melyben 35 magyar szerző írása, valamint azok fordításai olvashatók a képzésen végzett fordítók tolmácsolásában. A kötetben 16 különböző nyelven olvashatunk magyar irodalmi alkotásokat. Ahogy ez az antológia, a 10 fős évfolyamok is igen változatosak mind az anyanyelvük, a szakmai háttérük, a magyar nyelvtudásuk, valamint az irodalmi, nyelvészeti és kulturális háttértudásuk tekintetében is. A stilsztika óra lehetőséget biztosít a közös alap megteremtésére, emellett a komoly irodalmi tantárgyak mellett szinte rekreációs hatású óráról van szó, ahol erőteljesen a hallgatók előzetes ismereteihez, céljaihoz és aktuális igényeihez igazodnak a témák, a tananyag és az órán használt módszerek. Izgalmas volt bepillantást nyerni a magyar mint idegen nyelv oktatásának egy ilyen speciális területére, ahol a nyelvtanári munka művészeti magasságokba emelkedik.

Majzer Mónika a Balassi Képzési Programok *Magyar nyelvi és magyarságismereti* ösztöndíjprogramján tanulók helyzetét mutatta be a *Származásnyelv és idegen nyelv határán* című előadásában. A diaszpórából érkező hallgatók csoportokba osztásakor interjú és nyelvi szintfelmérő segítségével vizsgálják a magyar nyelvtudást. Az idei évfolyam nyelvi háttérét vizsgáló felmérésével szemléltetve az előadó bemutatta, hogy milyen tendenciákat tapasztalnak az utóbbi évek hallgatói összetételében. A diaszpórában élő származásnyelvi hallgatók nyelvtudása sok tényezőtől függ, úgy mint a felmenők kivándorlásának időbeli távolsága, a Magyarországtól való földrajzi távolság, az adott országban jelen lévő diaszpóra szervezetek és a magyar közösség aktivitása, a családtagok nemzetiségének összetétele, a Magyarországon töltött idő és további egyéni jellemzők. A tapasztalatok alapján arra is akadnak példák, hogy a diaszpórában élő vegyes házasságból született fiatalok a magyar édesapjuktól tanulták a nyelvet, és így is jó nyelvtudással érkeznek. A rendkívül változatos háttérrel rendelkező jelentkezők nyelvtudásáról általánosságban elmondható, hogy kiszámíthatatlan. Jellemzően olyan vegyes csoportok alakulnak ki, amelyekben a hallgatók előzetes nyelvi és kulturális ismeretei szinte megjósolhatatlan módon hiányosak. Mivel más és más ország iskolarendszerében szocializálódtak, a Magyarországon felnőtt hasonló korú társaiktól merőben eltérő kulturális és tantárgyi ismeretekkel rendelkeznek. Az előadó bemutatta a képzésen részt vevő hallgatók családi háttérét és a kivándorlás jellemző mintáit: a dél-amerikai közösségekben akadnak olyan sokadik generációs, akár a 19. század végén vagy a 20. század elején kivándorolt felmenőkkel rendelkező hallgatók, akiknek a beiratkozás után a skála idegen nyelv felé eső oldalán kezdődik a magyar nyelvoktatás. A világháborúk után a 20. század közepén megjelentek az amerikai kontinens északi részére és Ausztráliába kivándorolt ősök. Az Észak-Amerikába emigrált szülőkkel rendelkező hallgatók száma a rendszer váltás környékén kiugrásszerűen megnőtt, az utóbbi években pedig már megjelentek az elmúlt néhány évtizedben főként Európába kivándorolt szülők gyermekei, akiknek a tanítása a szár-

mazásnyelvi oktatás sajátos szemléletében történik. Az előadásban bemutatásra került néhány olyan tipikus jelenség, ami a diaszpóra ösztöndíjas hallgatók nyelvhasználatára jellemző, mint például a szórend helytelen használata, a nagybetűk, kisbetűk és ékezetek következetlen használata, a központozási hibák, az idegen szavak „magyarítása”, a formális nyelvhasználat és a szaknyelvi ismeretek hiányosságai, helytelen ragozási paradigmák használata és egyéb köztesnyelvi jelenségek. Mindezek fényében a származásnyelvi csoportok oktatása során helyesírás-központú szemléletben történik a nyelvi fejlesztés, ami lehetőséget biztosít a hallgatók tipikus hibáinak kiküszöbölésére. Ennek a szemléltetésére néhány interaktív gyakorló feladat is bemutatásra került.

Huber Zsoli Erzsébet logopédusként különleges helyzetben van, hiszen a KKM MDA Kft. összes képzéséről lehetősége van találkozni a hallgatókkal. Előadása *A fonetika oktatásának sajátosságai képzéseinken* címmel mutatta be az intézményben magyarul tanuló hallgatók kiejtésének fejlesztése során összegyűlt tapasztalatait. A szép kiejtés tanítása a tradicionális értelemben vett logopédiai fejlesztéshez hasonlóan igen kötött, egymásra épülő szakaszokból álló munkamódszerrel történik a külföldi hallgatók esetében is. A foglalkozások tervezésekor fontos szempont a fokozatosság, a hallgatók problémáira és nehézségeire épülő fejlesztés és a támogató, barátságos légkör megteremtése, aminek köszönhetően a kiejtés tanulása egy biztonságos, védett környezetben történhet. A logopédiai foglalkozásra érkező hallgatók ismerik már a magyar ábécét, így innen kiindulva lehetőség nyílik a betűk és a hangok fogalmának elkülönítésére, majd a magánhangzók és mássalhangzók helyes ejtésének megismerésére és szisztematikus gyakorlására. A magánhangzók esetében külön figyelmet kap a rövid-hosszú oppozíció (pl.: ö – ő, ü – ú), az ajakréses (á, e, é, i, í) és az ajakkerekítéses (a, o, ó, ő, u, ú) magánhangzók ejtése, a nyelv vízszintes és függőleges helyzete szerinti megkülönböztetés. Így a fonetikai elméleti ismeretek birtokában, tudatosan kezdődhet meg a gyakorlás. A mássalhangzók esetében is szükség van a zöngesség, a képzés helye és módja szerinti megkülönböztetésre, továbbá a hallgató számára nehézséget okozó hangok és hangkapcsolatok gyakorlására. Ezek az ismeretek és a tudatos gyakoroltatás lehetővé teszi, hogy a hallgatók kiejtése egységes és az anyanyelvi beszélők számára is jól érthető legyen, és a tanulás későbbi szakaszában is könnyebben vegyék az akadályokat.

Az ebédszünet után két 45 perces blokkban előzetes regisztráció alapján lehetőség nyílt egy-egy műhelymunkán részt venni. Mind a négy foglalkozást a Balassi Képzési Programokon oktató tapasztalt nyelvtanárok tartották.

Gyöngyösi Livia foglalkozása egy interaktív szabadulósobába vezette a résztvevő nyelvtanár kollégákat. A *Genially* oldalon regisztrációt követően interaktív prezentációk létrehozására is lehetőség van. Számtalan sablon rendelkezésre áll, amelyek segítségével egy kis gyakorlással könnyen személyre szabható tananyagokat hozhatunk létre. Emellett, ha nem találunk szimpatikus sablont, akár teljesen nulláról is fel tudunk építeni egy saját prezentációt, ami bár időigényes, a tapasztalatok szerint mindenképpen megéri. A műhelymunka során lehetőségünk nyílt kipróbálni egy B1 szintre készült virtuális szabadulósobát, amely egy lakatlan szigetről történő menekülés kontextusába ágyazva gyakoroltatta a feltételes mód használatát. A diákoknak különböző nyelvi feladatokat kell megoldaniuk, hogy lépésről lépésre sikerüljön megmenekül-

niük a szigetről. A *Genially* sablon alapján készült prezentáció keretet ad az órának, de megadja a tanárnak a szabadságot, hogy bármilyen téma vagy nyelvi jelenség megvitatására sor kerüljön. A tapasztalatok alapján a felnőtt diákoknak nem okozott problémát a szabadulás során a történetben tapasztalt esetleges következetlenség: lelkesen és nagy átéléssel vettek részt az órán.

Zsámár Kati foglalkozásán dalok és versek kerültek terítékre. Jól bevált recept szerint már az első órákon egyszerű mondókákkal és dalokkal motiválja a diákokat. A magyar nyelv sajátos lüktetése, a rövid és hosszú szótagok váltakozása sajátos ritmust ad a nyelvnek, a magyarul tanuló diákok pedig nagyra értékelik, hogy már a tanulási folyamat elején megismernek néhány mondókát, melyeket a magyarok is jól ismernek. A dalok és mondókák kiválasztásánál fontos szempont az egyszerű nyelvezet és a dinamikus, fülbemászó ritmus, ami az előadó szavaival élve segíti, hogy a szavak és kifejezések csak úgy bekúszzanak a fejükbe. Zsámár Kati azt is elmondta, hogy a mondókák és dalok használata nemcsak a kiejtés és az intonáció rögzítésében segít, hanem a magyar nyelvvel kapcsolatos pozitív attitűd kialakításában is fontos szerepet játszik, és egyben közösségi élményt is jelent a diákoknak. A tanár jól érthető, erősen artikulált, kissé teátrális soronkénti kiejtése után változatos ismétlés következik: az egész csoport, a fél csoport ismétli a szövegrészeket soronként, két soronként. A variált ismétlés izgalmassá teszi a tanulási folyamatot, és ha a tanár megtölti étellel a sorokat, az ismétlés soha nem lesz unalmas. Végül a csoport már kívülről mondja a verseket, és mindenki örömmel merülhet el az élmény nyé emelt tanulási folyamatban. Az előadó figyelmeztetett, hogy nem érdemes részletesen elmerülni a jelentés legapróbb részleteiben, de a fontosabb szavakat, kifejezéseket – főleg a kezdeti szakaszban – kivetített képekkel lehet szemléltetni. Így bonyolultabb magyarázat nélkül, természetesen kapcsolódik össze a hangalak és a jelentés. Haladóbb csoportokban sarkalatos nyelvi formák gyakorlására is remekül lehet használni dalokat; például a felszólító mód, a feltételes mód vagy a múlt idő gyakorlására is lehet régebbi és újabb magyar dalokat találni. A műhelyfoglalkozás alkalmával a résztvevők is megtapasztalták a közös mantrázás és éneklés elemi élményét, ami valóban üdítően hatott.

Borsos Levente a diafilmek használatáról tartott foglalkozása során a résztvevők megismerheték, hogy a magyar mint idegen nyelv órán milyen célokra és milyen alapelvek figyelembevételével használhatóak fel diafilmek. A 70-es és 80-as években elterjedt diafilmek a reneszánszukat élik manapság, a modern szülők is egyre szívesebben használják a mesélésnek ezt a módját, hiszen a rohanó világunkban lehetőséget ad a lelassulásra és a pillanat megélésére. A nyelvoktatásban is sokat profitálhatunk az eszköz használatával, ha követünk néhány alapelvet. A beszélgetés során kiderült, hogy a diafilmeket sokkal változatosabban fel lehet használni a nyelvórákon, mint ahogy a résztvevők azt elsőre gondolták volna. A passzív befogadó szerep helyett a diákokat aktivizáló tanórai megoldásokkal az összes nyelvi készség fejleszthető: könnyen fel lehet építeni egy órát akár az írott és hallott szöveg értésének fejlesztésére, de a beszédkészséget, az írást és akár a fordítás készségét is lehet diafilmek segítségével gyakorolni. A nyelvi tartalom hatékony közvetítését az összekapcsolt kép és a szöveg nagyban elősegíti. A diafilm készítése, adaptálása vagy éppen előadása társas tevékenység, és pozitív hatással van a csoportdinamika fejlődésére. A magyar vonatkozású mesék alkalmasak a kultúra közvetítésére, az ismert,

nemzetközi mesék használatának előnye pedig, hogy a diákok közös tudásának részét képezik. Emellett technikai és technológiai témák megvitatására is alkalmat adhat a vetítő és a projektor összehasonlításán keresztül.

Varga Virág az ünnepek és jeles napok alkalmával használható jó gyakorlatokat mutatott be. A célnyelvi kultúra közvetítése a nyelvtanári feladat egyik legizgalmasabb része, de egyben nagy felelősséggel is jár. Különösen izgalmas a MID-tanárok helyzete, hiszen a többségük anyanyelvi beszélőként a saját kultúráját igyekszik megismertetni a magyarul tanulókkal. A Balassi Képzési Programokra érkezők célnyelvi közegben tanulhatják a magyar nyelvet és kultúrát, ami hatékony elsajátításra ad lehetőséget. Kiemelt szempont, hogy a kulturális ismeretek a nyelvórákba ágyazva is megjelenjenek. A fontosabb nemzeti ünnepek és jeles napok szókincsének és történetének megismertetése az adott csoport nyelvi szintjén történik, gazdag képanyag és szemléletes videók segítségével. A nemzetközi csoportokban az összehasonlító kultúraszemlélet is fontos: komoly motivációs erővel bír, ha a diákok a saját kultúrájukkal kapcsolatos információkat is megoszthatnak a társaikkal. A kultúra tanításakor változatos és érdekes feladattípusokat érdemes használni. Kezdőknél egy egyszerű szókeresővel, vagy képek és szavak párosításával is színesíthetjük az órát. Haladó származásnyelvi csoportokban akár a jeles napok helyesírásával is lehet foglalkozni, vagy az eseményeket történetmesélés formájában is át lehet ismételni. Az adott téma kulcsszavait kártyára felírva könnyű *activity* feladatokat készíteni, de az egyszerű dalok és mondókák feldolgozása szintén hatékony és élvezetes módja a tanulásnak.

A MID napot Majzer Mónika zárta, aki köszönetet mondott a nagy számban megjelent résztvevőknek, az előadóknak és a szervezőtársaknak. A MANYE MID szakosztályával egyeztetve Kruzslicz Tamás bejelentette, hogy a következő MID-napot még ebben az évben, 2025. november 15-én szombaton fogják megrendezni az ELTE Magyar mint Idegen Nyelv Tanszék szervezésében. A konferenciára tudományos kutatások eredményeit és pedagógiai jó gyakorlatokat, workshopokat egyaránt sok szeretettel várnak. Az eseményről további információ a MANYE honlapján és az ELTE Magyar mint Idegen Nyelv Tanszék közösségi oldalain lesz elérhető.

A résztvevők nevében szeretném megköszönni a KKM MDA Kft. munkatársainak a kiváló szervezést, a tartalmas programokat és az élvezetes előadásokat, műhelyfoglalkozásokat. Novemberben ismét találkozunk!

IRODALOM

Durst, P. (2020). *Lépésenként magyarul 2*. Szerzői kiadás.

Gyöngyösi, L. & Hetesy, B. (2020a). *Jó reggelt! Tanuljunk együtt magyarul!* KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.

Gyöngyösi, L. & Hetesy, B. (2020b). *Jó napot kívánok! Tanuljunk együtt magyarul!* KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.

Reisz, G. (rendező). (2014). *Van valami furcsa és megmagyarázhatatlan* (film). Cirko Film.

KKM MDA Kft. Balassi Képzési Programok. <https://balassieducation.hu/> (2025.04.06.)

Rácz, P. (szerk.) (2024). *Egymás nyelvén. Magyar irodalom fiatal műfordítók hangján*. Prae Kiadó.